

บทที่ 1

บทนำ

ปัญหาและความสำคัญของปัญหา

สังคมโลกในปัจจุบันนี้ได้นำเข้าสู่โลกยุคไร้พรมแดน ทั้งในเรื่องของการติดต่อ สื่อสาร การโทรคมนาคม การดำรงชีวิต หรือแม้แต่วัฒนธรรมที่มีการหลั่งไหลแลกเปลี่ยนถึงกันได้อย่างรวดเร็ว อย่างไรก็ตามแม้เราจะมีความก้าวหน้าในด้านต่างๆ สิ่งหนึ่งที่ต้องยอมรับคือว่าทุกมุมโลกยังมีความขัดแย้งที่เกิดจากความแตกต่างทางเชื้อชาติหรือกลุ่มชาติพันธุ์ ศาสนารวมไปจนถึงความแตกต่างทางวัฒนธรรมซึ่งเรื่องเหล่านี้ได้เป็นปัญหาที่เกิดขึ้นมาอย่างยาวนานและไม่มีทีท่าว่าจะยุติลง トラบใดที่มนุษย์ยังไม่รู้จักทำความเข้าใจหรือยอมรับความหลากหลายที่มีอยู่ โดยเฉพาะในปัจจุบันที่การเดินทางอพยพย้ายถิ่นเป็นเรื่องง่ายจึงหลีกเลี่ยงไม่ได้ที่ผู้คนจากต่างที่ต่างถิ่นต่างวัฒนธรรมจะมีโอกาสเข้ามาใช้ชีวิตอยู่ร่วมกันในชุมชนหรือสังคม

เมื่อแต่ละคนต่างก็มีความภาคภูมิใจในวิถีวัฒนธรรมของตนเอง สิ่งหนึ่งที่จะช่วยให้ผู้คนอยู่กันอย่างยอมรับความแตกต่างของกันและกันคือการศึกษา ซึ่งนักการศึกษาจำนวนมากได้ศึกษาและพัฒนา เป็นแนวคิดทางการศึกษาที่เรียกว่า การศึกษาแบบยอมรับความแตกต่างทางวัฒนธรรม หรือการศึกษาพหุวัฒนธรรม (Multicultural Education) ซึ่งมีความหมายครอบคลุมกว้างขวาง เพราะไม่เพียงเกี่ยวข้องกับปัญหาทางการศึกษาของกลุ่มชาติพันธุ์ส่วนน้อยเท่านั้น แต่หมายรวมถึงความเป็นสตรี ผู้พิการ กลุ่มศาสนา กลุ่มตามภูมิภาค และกลุ่มผู้มีรายได้น้อยด้วย หมายถึงความพยายามในการปฏิรูปการศึกษาเพื่อนำไปสู่ความเป็นธรรมทางการศึกษาสำหรับกลุ่มวัฒนธรรม ชาติพันธุ์ และกลุ่มเศรษฐกิจต่างๆ

นักวิชาการผู้เชี่ยวชาญด้านพหุวัฒนธรรมศึกษาท่านหนึ่งก็คือ Banks J. (1993) ได้ให้ความหมายของการศึกษาแบบพหุวัฒนธรรมว่าเป็นการศึกษาที่มีจุดประสงค์เพื่อนำไปสู่การเปิดโอกาสทางการศึกษาที่เท่าเทียมกันในหมู่ผู้เรียนที่มาจากเชื้อชาติ ชาติพันธุ์ ฐานะทางสังคมและวัฒนธรรมที่ต่างกัน และเป้าหมายที่สำคัญอีกประการหนึ่งก็คือ เพื่อช่วยให้นักเรียนทุกคนได้รับความรู้ ทักษะรวมถึงทัศนคติที่จำเป็นในการอยู่ร่วมกันในสังคมประชาธิปไตยที่มีความหลากหลาย โดยพัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะการคิดวิเคราะห์

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 มาตรา 24 ได้ระบุไว้ตอนหนึ่งว่า ผู้เรียนที่พึงปรารถนาในอนาคต ควรเป็นผู้เรียนที่มีทักษะการคิดระดับสูง ทั้งนี้เพราะทักษะการคิด

เป็นหัวใจของการเรียนรู้ ช่วยให้ผู้เรียนได้เข้าถึงความรู้ และความสามารถที่จะนำความรู้ในชั้นเรียน และนอกชั้นเรียน ไปประยุกต์ใช้ในการดำรงชีวิตได้ (จรัญ คำยัง, 2549 : 14) และหลักสูตรการศึกษา ขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 กล่าวถึงการตัดสินใจให้ผู้เรียนจบการศึกษาในแต่ละช่วงชั้นข้อที่สอง ระบุว่า ผู้เรียนต้องผ่านการประเมินการอ่าน การคิดเชิงวิเคราะห์ และการเขียนสื่อความหมายได้ตาม เกณฑ์ที่กำหนด แต่จากการประเมินผลสถานศึกษา จำนวน 7,273 แห่ง ที่ผ่านการประเมินภายนอก จากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) (2547) พบว่า มาตรฐานที่ 4 เมื่อพิจารณาในรายตัวบ่งชี้ ข้อที่ 4 “ความสามารถประเมินค่าความน่าเชื่อถือของ ข้อมูล รู้จักพิจารณาข้อดี-ข้อเสีย ความถูกต้อง ระบุสาเหตุ ผลการค้นหาคำตอบ เลือกริธีและมี ปฏิภาณในการแก้ปัญหาและตัดสินใจได้อย่างสันติ และมีความถูกต้องเหมาะสม” อยู่ในระดับต่ำ มาก คือ 18.74% (วิจิตรา การกลาง, 2549 : 2) การพัฒนาให้ผู้เรียนมีทักษะการคิดเชิงวิเคราะห์มีความสำคัญยิ่ง เนื่องจาก การคิดเชิงวิเคราะห์เรียกได้ว่าเป็นความคิดพื้นฐานสำหรับการคิดในมิติ อื่นๆต่อไป การคิดเชิงวิเคราะห์ช่วยให้เรารู้ข้อเท็จจริง รู้เหตุผลเบื้องหลังของสิ่งที่เกิดขึ้น เข้าใจความเป็นมาเป็นไปของเหตุการณ์ต่างๆ รู้ว่าเรื่องนั้นมีองค์ประกอบอะไรบ้าง รู้ว่าอะไรเป็นอะไร ทำให้เราได้ข้อเท็จจริงที่เป็นฐานความรู้ในการนำไปใช้สำหรับการตัดสินใจแก้ปัญหา การประเมิน และการตัดสินใจเรื่องต่างๆ ได้อย่างถูกต้อง (เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์, 2547 : XXVI) หากผู้เรียน สามารถนำการคิดเชิงวิเคราะห์มาใช้ในการเรียนแบบร่วมมือก็จะทำให้เกิดการยอมรับความคิดเห็น ซึ่งกันและกัน นำไปสู่การยอมรับความแตกต่างทางวัฒนธรรมไปพร้อมๆกันด้วย

การเรียนแบบร่วมมือเป็นรูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่จัดการเรียนรู้เป็นกลุ่มย่อย โดยมีสมาชิกที่มีความแตกต่างกันช่วยกันเรียนเพื่อไปสู่เป้าหมายของกลุ่ม ซึ่ง Johnson, Johnson and Holubec, (อ้างถึงในทิสนา แจมมณี, 2550 : 101) ได้กล่าวถึง ผลจากการวิจัยเกี่ยวกับการเรียนรู้แบบร่วมมือส่งผลดีต่อผู้เรียนในด้านต่างๆ ดังนี้ คือ 1) มีความพยายามที่จะบรรลุเป้าหมายมากขึ้น (Greater Efforts to Achieve) ช่วยให้ผู้เรียนมีความพยายามที่จะเรียนรู้ให้บรรลุเป้าหมาย เป็นผลทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น และมีผลงานมากขึ้น การเรียนรู้มีความคงทนมากขึ้น (Long-Term Retention) มีแรงจูงใจภายในและแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ มีการใช้เวลาอย่างมีประสิทธิภาพ ใช้เหตุผลดีขึ้น และคิดอย่างมีวิจารณญาณมากขึ้น 2) มีความสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนดีขึ้น (More Positive Relationships Among Students) การเรียนรู้แบบร่วมมือช่วยให้ผู้เรียนมีน้ำใจ นักกีฬามากขึ้น ใส่ใจในผู้อื่นมากขึ้น เห็นคุณค่าของความแตกต่าง ความหลากหลาย การประสานสัมพันธ์และการรวมกลุ่ม 3) มีสุขภาพจิตดีขึ้น (Greater Psychological Health) การเรียนแบบร่วมมือ ช่วยให้ผู้เรียนมีสุขภาพจิตดีขึ้น มีความรู้สึกที่ดีเกี่ยวกับตนเองและมีความเชื่อมั่นในตนเอง

มากขึ้น นอกจากนี้ยังช่วยพัฒนาทักษะทางสังคมและความสามารถในการเผชิญกับความเครียดและความผันแปรต่างๆ

Gibbs, J. (2001 : 150-167) ได้เสนอแนวคิดการจัดการเรียนรู้เป็นกลุ่มชนเผ่า (Tribes) ซึ่งมีการออกแบบการเรียนรู้ให้เป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้แบบชนเผ่า หรือ The TLC Plan (Tribe Learning Community course) ประกอบด้วย 5 ขั้นตอนสำคัญ 1. ขั้นตอนของการพัฒนากลุ่ม 2. กำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ทั้งด้านเนื้อหา และทักษะการร่วมมือ/ทักษะทางสังคม 3. ลำดับของยุทธศาสตร์และโครงสร้าง 4. การสะท้อนคิดและความรับผิดชอบ 5. ความตระหนักและรู้คุณค่า ซึ่งการจัดการเรียนรู้ดังกล่าวตามลำดับขั้นตอนต่างๆ ช่วยส่งเสริมให้เกิดการยอมรับ การช่วยเหลือร่วมมือกัน รวมทั้งการมีปฏิสัมพันธ์กันระหว่างสมาชิก

จากปัญหาและความสำคัญดังกล่าวมาข้างต้นของสังคมที่อยู่ร่วมกันระหว่างผู้คนที่มีความแตกต่างทางวัฒนธรรมในสังคมสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะพัฒนาการจัดการเรียนรู้แบบ Tribe เรื่อง การอ่าน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เพื่อให้เด็กมีความเข้าใจในภาษาและมีเจตคติที่ดีต่อสังคมพหุวัฒนธรรม อันจะเป็นพื้นฐานให้กับนักเรียนได้เติบโตเป็นพลเมืองที่มีคุณภาพ และสร้างสังคมที่อยู่ร่วมกันอย่างมีความสุขต่อไปในอนาคต

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้แบบ Tribe เรื่อง การอ่าน
2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักเรียนที่เรียนด้วยการจัดการเรียนรู้แบบ Tribe เรื่อง การอ่าน กับการจัดการเรียนรู้แบบปกติ
3. เพื่อเปรียบเทียบทักษะการคิดเชิงวิเคราะห์ของนักเรียนที่เรียนด้วยการจัดการเรียนรู้แบบ Tribe เรื่อง การอ่าน กับการจัดการเรียนรู้แบบปกติ
4. เพื่อวัดระดับเจตคติเกี่ยวกับสังคมพหุวัฒนธรรมของนักเรียนที่เรียนด้วยการจัดการเรียนรู้แบบ Tribe เรื่อง การอ่าน

สมมติฐาน

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนด้วยแผนการจัดการเรียนรู้แบบ Tribe เรื่อง การอ่าน สูงกว่านักเรียนที่เรียนด้วยการจัดการเรียนรู้แบบปกติ
2. ทักษะการคิดเชิงวิเคราะห์ของนักเรียนที่เรียนด้วยแผนการจัดการเรียนรู้แบบ Tribe เรื่อง การอ่าน สูงกว่านักเรียนที่เรียนด้วยการจัดการเรียนรู้แบบปกติ

3. ระดับเจตคติสังคมพหุวัฒนธรรมของนักเรียนที่เรียนด้วยแผนการจัดการเรียนรู้แบบ Tribe เรื่อง การอ่าน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 อยู่ในระดับดี

ผลที่คาดว่าจะได้รับจากการทำวิจัย

ด้านความรู้

1. ได้ทราบผลของการจัดการเรียนรู้แบบ Tribe เรื่อง การอ่าน ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5
2. ได้ทราบผลของการจัดการเรียนรู้แบบ Tribe เรื่อง การอ่าน ที่มีต่อทักษะการคิดเชิงวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5
3. ได้ทราบผลของการจัดการเรียนรู้แบบ Tribe เรื่อง การอ่าน ที่มีต่อเจตคติต่อสังคมพหุวัฒนธรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

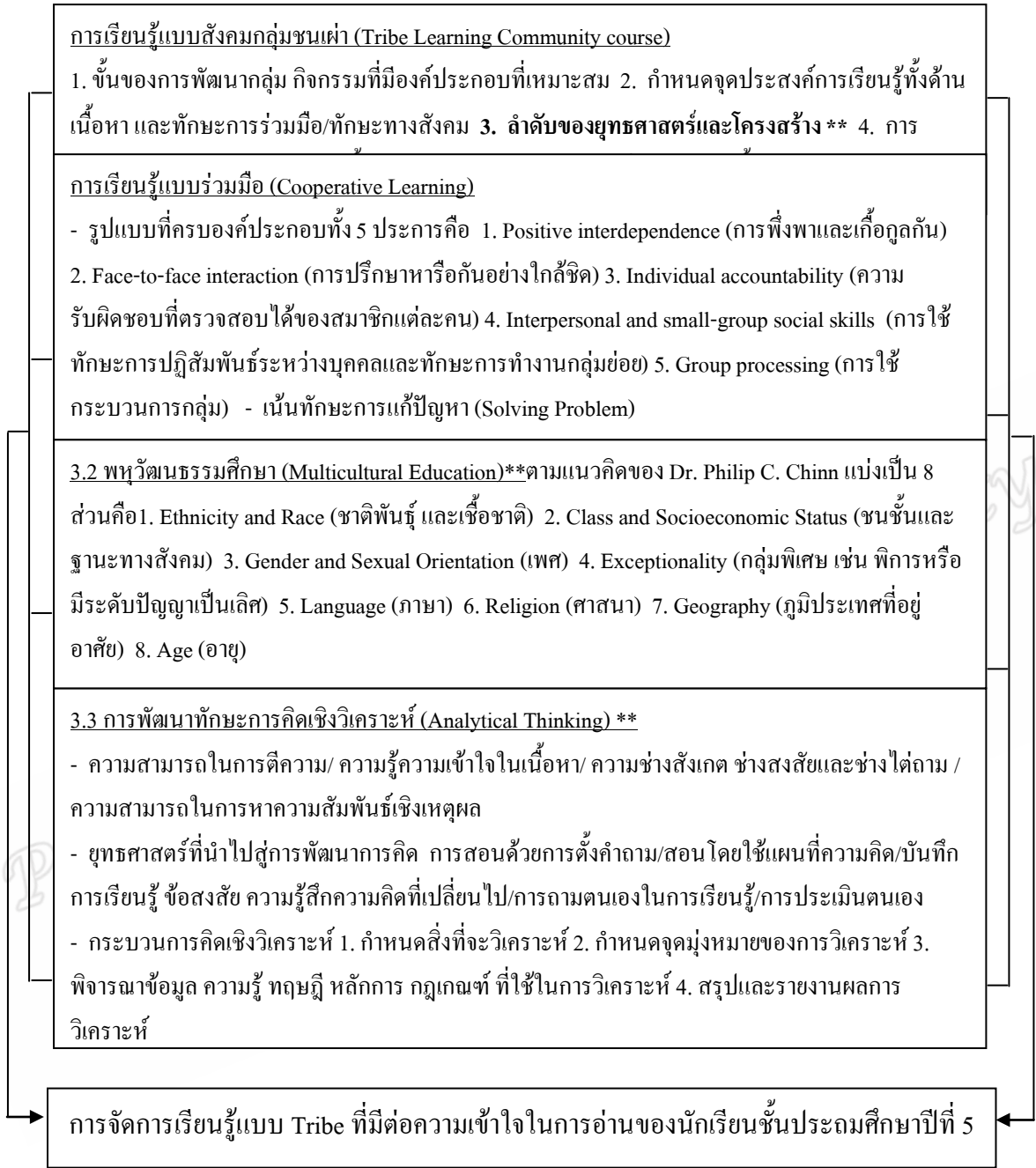
ด้านการนำไปใช้

1. ได้แผนการจัดการเรียนรู้แบบ Tribe เรื่อง การอ่าน ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ที่มีประสิทธิภาพ และสามารถนำไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ในโรงเรียนที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรมได้
2. ได้รูปแบบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรม
3. ได้รูปแบบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีทักษะการคิดเชิงวิเคราะห์เพิ่มขึ้น
4. สามารถนำแนวทางการจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมแนวคิดพหุวัฒนธรรมนี้ไปประยุกต์ใช้กับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่นๆ ในโรงเรียนได้

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยสนใจศึกษาผลของการเรียนรู้แบบ Tribe ที่มีต่อความเข้าใจในการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ใน 3 ประเด็นคือผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ทักษะการคิดเชิงวิเคราะห์ และเจตคติต่อสังคมพหุวัฒนธรรม

กรอบแนวคิดการวิจัย สามารถสรุปได้ดังนี้

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ของโรงเรียนอนุบาลปัตตานี จำนวน 230 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ของโรงเรียนอนุบาลปัตตานี จำนวน 92 คน (2 ห้องเรียน) ซึ่งได้มาโดยการเลือกตัวอย่างแบบเจาะจง

3. ตัวแปรในการวิจัย

3.1 ตัวแปรอิสระ คือ วิธีการจัดการเรียนรู้ซึ่งแบ่งเป็น 2 วิธี ได้แก่

3.1.1 การจัดการเรียนรู้แบบ Tribe เรื่อง การอ่าน

3.1.2 การจัดการเรียนรู้แบบปกติ

3.2 ตัวแปรตาม

3.2.1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน

3.2.2 ทักษะการคิดเชิงวิเคราะห์ของนักเรียน

3.2.3 เจตคติต่อสังคมพหุวัฒนธรรมของนักเรียน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แผนการจัดการเรียนรู้แบบการจัดการเรียนรู้แบบ Tribe เรื่อง การอ่าน

2. แผนการจัดการเรียนรู้แบบปกติ เรื่องการอ่าน

3. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องการอ่าน

4. แบบวัดทักษะการคิดเชิงวิเคราะห์

5. แบบวัดเจตคติต่อสังคมพหุวัฒนธรรม

นิยามศัพท์เฉพาะ

นิยามศัพท์เฉพาะของงานวิจัยในครั้งนี้มีดังนี้

1. แผนการจัดการเรียนรู้แบบ Tribes หมายถึง แผนการจัดการเรียนรู้ที่ใช้การจัดการเรียนรู้แบบชนเผ่าซึ่งนักเรียนจะต้องเรียนรู้ ตามลำดับ 4 ชั้น คือชั้นการเรียนรู้ทั้งชั้น การเรียนรู้ทั้งชั้นแบบชนเผ่า การเรียนรู้แบบร่วมมือในชนเผ่า และการเรียนรู้ทั้งชั้นแบบสืบสอบ

2. **แผนการจัดการเรียนรู้แบบปกติ** หมายถึง แผนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นจัดการเรียนรู้แบบบรรยายที่ครูเตรียมกิจกรรมเพิ่มเติม โดยใช้การอภิปราย ใบบงาน ใบความรู้และแผนผังความคิดเป็นหลัก

3. **ความเข้าใจในการอ่าน** หมายถึง ความเข้าใจในการอ่าน 5 แบบ คือ การอ่านเพื่อความรู้ ความเข้าใจ การอ่านเพื่อสรุปใจความสำคัญ การอ่านเพื่อแยกข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็น การอ่านเพื่อหาเหตุและผล และการอ่านเพื่อตีความ

4. **เจตคติต่อสังคมพหุวัฒนธรรม** หมายถึง เจตคติของนักเรียนที่มีต่อองค์ประกอบที่ทำให้เกิดสังคมพหุวัฒนธรรม 8 ด้านคือ เชื้อชาติและชาติพันธุ์ ชนชั้นและฐานะทางสังคม เพศ กลุ่มพิเศษ(พิการหรือปัญญาเลิศ) ภาษา ศาสนา ภูมิประเทศที่อยู่อาศัย และอายุ

5. **ระดับเจตคติต่อสังคมพหุวัฒนธรรม** หมายถึง ระดับคะแนนที่วัดจากแบบวัดเจตคติต่อสังคมพหุวัฒนธรรมที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่าแบบลิเคิร์ต ให้เกณฑ์ค่าเฉลี่ยเพื่อแบ่งระดับของเจตคติเป็น 5 ระดับคือ ระดับดีมาก ระดับดี ระดับพอใช้ ระดับไม่ดี และระดับไม่ดีมาก

6. **นักเรียน** หมายถึง นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่กำลังศึกษาอยู่ในโรงเรียนอนุบาลปัตตานี ปีการศึกษา 2553